

11/2012. (X. 1.) BM OKF utasítás

a polgári védelmi szervezetek állományának katasztrófavédelmi képzési programjáról¹

Magyarország Alaptörvényének Szabadság és Felelősség fejezet XXXI. cikkében, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvényben, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendeletben, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendeletben meghatározottakkal összefüggésben a polgári védelmi szervezetek felkészítésére kiadom az alábbi utasítást:

I. Általános rendelkezések

1. Az utasítás hatálya kiterjed a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságra, (a továbbiakban: BM OKF) annak területi, területi jogállású, valamint helyi szerveire, a polgári védelmi szervezetek parancsnokaira, személyi állományára, valamint az önkéntes mentőszervezetek állományára.

2. A polgári védelmi szervezetek alapképzését, szakkiképzését, továbbképzését és vezetői képzését jelen utasítás alapján kell végrehajtani.

II. Részletes rendelkezések

3. A polgári védelmi alapképzés időtartama 6 óra.

4. Az alapképzés olyan felkészítési forma, amely során a résztvevők a feladatuk ellátásához alapvetően szükséges ismeretek, jártasságok és készségek birtokába jutnak.

5. Az alapképzésen elsajátítandó ismeretek az általános katasztrófavédelmi ismeretek, a munka- és balesetvédelmi szabályok, az alapvető egészségügyi ismeretek, valamint a beosztott személyek jogai és kötelezettségei.

6. Az általános katasztrófavédelmi ismeretek témakörében, összesen 2 órában, a szervezet felépítéséről, működéséről, a vonatkozó jogszabályokról elsajátítandó alapvető ismeretek:

- a) a katasztrófavédelem helye, szerepe, feladatai,
- b) a katasztrófavédelem irányítása,
- c) a katasztrófavédelem szervezete, a polgári védelmi szervezetek létrehozása,
- d) a polgári védelmi szervezetek riasztása, a riasztás rendszere, a lakosság tájékoztatásának, riasztásának módszerei,
- e) függelmi viszonyok, irányítás, jelentés és az utasításadás rendje a polgári védelmi szervezetben,
- f) a mozgósítás szabályai,
- g) a megalakítási helyen legjellemzőbb veszélyeztető hatások, az abból adódó kockázatbecslés és veszélyelhárítási tervezés,
- h) általános lakosságvédelmi feladatok.

1 Megjelent: Hivatalos Értesítő 2012/43.

7. A munka- és balesetvédelmi szabályok témakörében összesen 2 órában elsajátítandó ismeretek:

- a) általános munka- és balesetvédelem,
- b) a kárterület felderítése közben betartandó szabályok,
- c) a műszaki mentés során betartandó szabályok,
- d) a szennyezett területről történő mentés biztonsági rendszabályai,
- e) tűzvédelmi ismeretek,
- f) az egyéni védőeszközök használata,
- g) kritikus körülmények között végzett tevékenység higiéniai szabályai.

8. Az alapvető egészségügyi ismeretek témakörében összesen 1 órában elsajátítandó ismeretek:

- a) elsősegélynyújtási ismeretek,
- b) a sérültek kimentése, mozgatása,
- c) radiológiai, biológiai és vegyi anyaggal érintett sérültek elsődleges ellátásának szabályai.

9. A beosztott személyek jogai és kötelezettségei témakörében összesen 1 órában elsajátítandó ismeretek:

- a) a polgári védelmi kötelezettség alá tartozó személyek és a kötelezettség alól mentesülők köre,
- b) adatszolgáltatási, bejelentési, megjelenési kötelezettség és a polgári védelmi szolgálat,
- c) felmentés a megjelenési és a szolgálati kötelezettség alól,
- d) a polgári védelmi szolgálatot teljesítők jogosultságai és a kártérítéshez való jog,
- e) a polgári védelmi kötelezettség megsértésének következményei.

10. A polgári védelmi szakkiképzés időtartama 8 óra.

11. A szakkiképzés konkrét szakfeladatokra történő felkészítés.

12. A szakkiképzés során elsajátítandó ismeretek a lakosságvédelmi ismeretek, és az egység tevékenységéhez kapcsolódó speciális ismeretek.

13. A lakosságvédelmi ismeretek témakörében, összesen 2 órában elsajátítandó ismeretek:

- a) a veszélyeztető tényezők ismerete, kiemelten a helyi sajátosságokra,
- b) a polgári védelmi szervezetek megalakítása, alkalmazása,
- c) lakosságvédelmi feladatok, kitelepítés, kimenekítés, befogadás, elzárkózás,
- d) az egyéni védőeszköz használatának szabályai.

14. Az egység tevékenységéhez kapcsolódó speciális ismeretek témakörében a polgári védelmi egység feladatkörének megfelelően, összesen 6 órában elsajátítandó ismeretek:

- a) az infokommunikációs egység vonatkozásában: az informatikai és kommunikációs eszközök kezelése, a riasztás végrehajtásának szabályai a polgári védelmi szervezetek és a lakosság körében, az együttműködő szervekkel történő kommunikáció,
- b) a lakosságvédelmi egység vonatkozásában: a kitelepítés, kimenekítés, befogadás végrehajtásának feladatai, szükséges tervezési, szervezési feladatok,
- c) az egészségügyi egység vonatkozásában: elsősegélynyújtási ismeretek, a sérültek felkutatása, a sérültek szállítása, járványügyi feladatok, a lakosság és az anyagi javak megelőző radiológiai, biológiai, vegyi védelme, a mentesítés, fertőtlenítés végrehajtásának speciális szabályai, szükség-védőeszközök,
- d) a logisztikai egység vonatkozásában: logisztikai támogatási ismeretek, tervezés, polgári védelmi szervezetek anyagi-technikai feltételeinek biztosítása,

e) a műszaki egység vonatkozásában: műszaki kárfelszámolási és tűzoltási ismeretek, védekezési feladatok (rendkívüli téli időjárás, viharkárok, hőség, jégeső, árvíz, belvíz elleni védekezési feladatok, helyi vízkárelhárítási feladatok), romosodott épületekben rekedt személyek, kulturális örökség védett elemeinek mentése, védelmi célú építmények létesítése.

15. A polgári védelmi szervezetbe beosztottak és vezetők továbbképzésének időtartama 12 óra.

16. A továbbképzés a résztvevők ismereteinek bővítésére és felkészültségi szintjének javítása érdekében történő ismétlő és rendszerező tevékenység.

17. A polgári védelmi szervezetbe beosztottak és vezetők továbbképzése az általános katasztrófavédelmi ismereteket, a munka- és balesetvédelmi szabályokat, az egészségügyi ismereteket, valamint az egység tevékenységéhez kapcsolódó speciális ismereteket tartalmazza.

18. Az általános katasztrófavédelmi ismeretek témakörében összesen 3 órában a szervezet felépítéséről, működéséről, a vonatkozó jogszabályokról elsajátítandó ismétlő, rendszerező ismeretek:

a) a katasztrófavédelem szervezet- és feladatrendszere, valamint a hozzá kapcsolódó jogszabályi háttér,

b) a megalakítási hely szerint legjellemzőbb veszélyeztető hatások, az abból adódó kockázatbecslés és veszélyelhárítási tervezés,

c) a mozgósítás szabályai, teljes bevetési készenlét eléréséhez szükséges tennivalók,

d) a beosztott személyek jogai és kötelezettségei,

e) a polgári védelmi kötelezettség alá tartozó személyek és a kötelezettség alól mentesülők köre.

19. A munka- és balesetvédelmi szabályok témakörében összesen 2 órában elsajátítandó ismeretek:

a) általános munka- és balesetvédelem,

b) a kárterület felderítése közben betartandó szabályok,

c) a műszaki mentés során betartandó szabályok,

d) a szennyezett területről történő mentés biztonsági szabályai,

e) tűzvédelmi ismeretek,

f) az egyéni védőeszközök használatának szabályai.

20. Egészségügyi ismeretekből összesen 1 órában elsajátítandó ismeretek:

a) elsősegélynyújtási ismeretek,

b) sérültek kimentése, mozgatása,

c) a radiológiai, biológiai és vegyi anyaggal érintett sérültek elsődleges ellátásának szabályai.

21. Az egységek tevékenységéhez kapcsolódó speciális ismeretek témakörében a polgári védelmi egység feladatkörének megfelelően, összesen 6 órában a 14. pontban felsorolt ismeretek rendszerezésére, ismétlésére kerül sor.

22. A polgári védelmi szervezetek vezetői képzésének időtartama összesen 14 óra.

23. A vezetői képzés témakörében elsajátítandó ismeretek az általános katasztrófavédelmi ismeretek, a munka- és balesetvédelmi szabályok, az alapvető egészségügyi ismeretek, az egységek tevékenységéhez kapcsolódó speciális ismeretek, valamint vezetéselméleti ismeretek.

24. Az általános katasztrófavédelmi ismeretek témakörében, összesen 3 órában a szervezet felépítéséről, működéséről, a vonatkozó jogszabályokról elsajátítandó alapvető ismeretek:

- a) a katasztrófavédelem helye, szerepe, feladatai,
- b) a katasztrófavédelem irányítása,
- c) a katasztrófavédelem szervezete,
- d) ¹ védelmi és biztonsági igazgatási ismeretek (KKB, MVB, HVB),
- e) a megalakítási hely szerint legjellemzőbb veszélyeztető hatások, az abból adódó kockázatbecslés,
- f) a veszélyelhárítási tervezés,
- g) a polgári védelmi szervezet megalakításával kapcsolatos tudnivalók,
- h) a polgári védelmi kötelezettség alá tartozó személyek és a kötelezettség alól mentesülők köre,
- i) a polgári védelmi szervezetek riasztása, riasztási jelek, a lakosság riasztása,
- j) a mozgósítás szabályai,
- k) lakosságvédelmi feladatok.

25. A munka- és balesetvédelmi szabályokról összesen 1 órában elsajátítandó ismeretek:

- a) általános munka- és balesetvédelem,
- b) a kárterület felderítése közben betartandó szabályok,
- c) a műszaki mentés során betartandó szabályok,
- d) a szennyezett területről történő mentés biztonsági szabályai,
- e) tűzvédelmi ismeretek,
- f) az egyéni védőeszközök használatának szabályai.

26. Az alapvető egészségügyi ismeretekből összesen 1 órában elsajátítandó tudnivalók:

- a) elsősegélynyújtási ismeretek,
- b) a sérültek mentése, mozgatása,
- c) a radiológiai, biológiai és vegyi anyaggal érintett sérültek elsődleges ellátásának szabályai.

27. Az egység tevékenységéhez kapcsolódó speciális tudnivalókból összesen 6 órában elsajátítandó ismeretek:

- a) a megalakítási hely szerinti legjellemzőbb védekezési feladatok, kárfelszámolás (rendkívüli téli időjárás, viharkárok, hőség, jégeső, árvíz, belvíz elleni védekezési feladatok, helyi vízkár-elhárítási feladatok),
- b) a riasztó és híradástechnikai eszközök kezelése, a riasztás végrehajtásának szabályai,
- c) a kitelepítés, kimenekítés, befogadás végrehajtása,
- d) speciális elsősegély-nyújtási ismeretek, a sérültek felkutatása, a sérültek szállítása,
- e) műszaki károk felszámolása,
- f) tűzoltási ismeretek,
- g) a lakosság és az anyagi javak megelőző radiológiai, biológiai, vegyi védelme, a mentesítés, fertőtlenítés speciális szabályai, szükség-védőeszközök alkalmazása,
- h) járványügyi megelőzési feladatok,
- i) logisztikai ismeretek.

28. A vezetéselméleti ismeretek témakörében összesen 3 órában elsajátítandó ismeretek:

- a) vezetéselméleti ismeretek, kárterületi beavatkozás irányítás, feladatszervezés, alá-fölérendeltség veszélyhelyzet esetén

1 Módosította: 3/2023. (IV. 3.) BM OKF utasítás 2. § a).

- b) a közreműködő más szervek közötti együttműködés,
- c) kommunikáció, a média kezelése.

➡29.1 A polgári védelmi szervezetek felkészítését a vármegyei, fővárosi katasztrófavédelmi igazgatóságok és a katasztrófavédelmi kirendeltségek hivatásos állománya hajtja végre.

➡30.2 A speciális ismeretek oktatásához megfelelő szakmai képesítéssel, tapasztalattal, előadói képességgel rendelkező szakembereket kér fel a vármegyei, fővárosi katasztrófavédelmi igazgatóság és a katasztrófavédelmi kirendeltség.

31. A képzések szervezésében és végrehajtásában a közbiztonsági referens is részt vesz.

32. A polgári védelmi szervezetek felkészítését úgy kell megszervezni, hogy lehetőség szerint munkaidő után, vagy hétvégén kerüljön végrehajtásra.

33. A munkahelyi polgári védelmi szervezetek felkészítése munkaidőben kerül végrehajtásra, amennyiben a gazdálkodó szervezet tevékenységében ez akadályt nem okoz.

34. A polgári védelmi szervezetek felkészítése a tananyag tartalmának megfelelően gyakorlás keretében is végrehajtható, különösen a védekezés során hasznosítható technikai eszközök gyakorlatban történő megismerésével, az elsősegélynyújtási ismeretek gyakorlásával.

35. Az alapképzés, a szakkiképzés, továbbképzés és a vezetői képzés lezárásaként a képzésen résztvevők a képzésen elsajátított ismeretekből beszámolnak.

36. A számonkérés formája szóbeli (felelet, beszámoló, előadás) vagy írásbeli (teszt).

III. Záró rendelkezés

37. Ez az utasítás a közzétételét követő napon lép hatályba.

1 Módosította: 3/2023. (IV. 3.) BM OKF utasítás 2. § b).

2 Módosította: 3/2023. (IV. 3.) BM OKF utasítás 2. § b).

TARTALOMJEGYZÉK

11/2012. (X. 1.) BM OKF utasítás	1
a polgári védelmi szervezetek állományának katasztrófavédelmi képzési programjáról	1
I. Általános rendelkezések	1
II. Részletes rendelkezések	1
III. Záró rendelkezés	5